

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI ¹⁾

z dnia 8 lipca 2008 r.

**w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty
pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii
rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich
na lata 2007 – 2013**

Na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427 oraz z 2008 r. Nr 98, poz. 634) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, zwanej dalej „pomocą”, w szczególności:

- 1) tryb składania wniosków o przyznanie pomocy;
- 2) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać wnioski o przyznanie pomocy;
- 3) szczegółowe wymagania, jakim powinna odpowiadać umowa, na podstawie której jest przyznawana pomoc, zwana dalej „umową”;
- 4) tryb składania wniosków o płatność;
- 5) przypadki, w których następcy prawnemu beneficjenta albo nabywcy przedsiębiorstwa albo jego części lub nabywcy gospodarstwa rolnego albo jego części może być przyznana pomoc, oraz warunki i tryb przyznania tej pomocy;
- 6) kategorie siły wyższej i wyjątkowe okoliczności, inne niż wymienione w przepisach rozporządzenia Komisji (WE) nr 1974/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej - rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 216, poz. 1599).

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 368 z 23.12.2006, str. 15, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1974/2006”, w przypadku wystąpienia których nie jest wymagany zwrot pomocy.

§ 2. O pomoc na operacje, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, zwane dalej „małymi projektami”, może ubiegać się podmiot będący:

- 1) osobą fizyczną, która jest:
 - a) obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
 - b) pełnoletnia,
 - c) zameldowana na pobyt stały na obszarze objętym lokalną strategią rozwoju, zwaną dalej „LSR”, lub wykonuje działalność gospodarczą na tym obszarze albo
- 2) osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną:
 - a) działającym na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, które posiadają siedzibę na obszarze objętym LSR lub prowadzą działalność na tym obszarze, lub
 - b) utworzonym na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacjom albo stowarzyszeniom, które posiadają siedzibę na obszarze objętym LSR lub prowadzą działalność na tym obszarze.

§ 3. 1. Pomoc na małe projekty jest przyznawana, jeżeli mały projekt, oprócz warunków określonych w art. 12 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, zwanej dalej „ustawą”:

- 1) będzie realizowany w zakresie określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia, a jego całkowity planowany koszt wynosi co najmniej 4,5 tys. złotych, lecz nie więcej niż 100 tys. złotych;

- 2) nie będzie finansowany z udziałem innych środków publicznych, z wyłączeniem przypadku współfinansowania:
 - a) z Funduszu Kościelnego lub
 - b) ze środków własnych jednostek samorządu terytorialnego, zgodnie z ustawą z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.²⁾);
- 3) będzie realizowany w nie więcej niż dwóch etapach, jego zakończenie i złożenie wniosku o płatność ostateczną będącą refundacją kosztów kwalifikowalnych wypłacaną po zrealizowaniu całego małego projektu nastąpi w terminie 2 lat od dnia zawarcia umowy, na podstawie której jest przyznawana pomoc na małe projekty, lecz nie później niż do dnia 30 czerwca 2015 r., przy czym płatność ostateczna będzie obejmować nie mniej niż 25% łącznej planowanej kwoty pomocy.

2. Pomoc na małe projekty jest przyznawana:

- 1) podmiotowi, o którym mowa w § 2, jeżeli został mu nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności;
- 2) jeżeli zostały spełnione warunki określone w rozporządzeniu oraz przepisach odrębnych, których regulacje dotyczą realizacji małego projektu;
- 3) do wysokości limitu dostępnych środków, który jest określony w informacji o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy na małe projekty za pośrednictwem lokalnej grupy działania wybranej do realizacji LSR, zwanej dalej „LGD”.

§ 4. 1. Pomoc na małe projekty przyznaje się w formie refundacji części kosztów niezbędnych do realizacji małego projektu:

- 1) określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia, w tym kosztów ogólnych, które są bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją małego projektu,

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1420, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 104, poz. 708, Nr 170, poz. 1217 i 1218, Nr 187, poz. 1381 i Nr 249, poz. 1832 oraz z 2007 r. Nr 82, poz. 560, Nr 88, poz. 587, Nr 115, poz. 791 i Nr 140, poz. 984.

2) poniesionych:

- a) od dnia, w którym została zawarta umowa, na podstawie której jest przyznawana pomoc na małe projekty,
- b) w formie rozliczenia pieniężnego, a w przypadku transakcji, której wartość, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności, przekracza 1 tys. złotych – w formie rozliczenia bezgotówkowego przeprowadzonego poleceniem przelewu

- zwanych dalej „kosztami kwalifikowalnymi małych projektów”.

2. Do kosztów kwalifikowalnych małych projektów stanowiących koszty ogólne zalicza się koszty określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia w pkt 1 w wysokości nieprzekraczającej 10 % pozostałych kosztów kwalifikowalnych małych projektów.

3. Do kosztów kwalifikowalnych małych projektów zalicza się także:

- 1) podatek od towarów i usług (VAT), uiszczany w związku z poniesieniem kosztów, o których mowa w ust. 1 pkt 1, na zasadach określonych w art. 71 ust. 3 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1698/2005”;
- 2) wartość pracy oraz usług świadczonych nieodpłatnie, stanowiącą iloczyn liczby przepracowanych godzin oraz ilorazu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku poprzedzającym rok, w którym złożono wniosek o przyznanie pomocy na małe projekty, i liczby 168, lecz nie więcej niż 10 % całkowitych kosztów kwalifikowalnych małych projektów pomniejszonych o wysokość kosztów ogólnych.

4. W przypadku przyznania pomocy do kosztów kwalifikowalnych małych projektów zalicza się również koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i ust. 3, poniesione przez wnioskodawcę przed dniem zawarcia umowy, na podstawie której jest przyznawana pomoc na małe projekty, lecz nie wcześniej niż w dniu, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy na małe projekty, a w przypadku kosztów stanowiących koszty ogólne – nie wcześniej niż w dniu 1 stycznia 2007 r.

5. Jeżeli mały projekt dotyczący inwestycji jest realizowany także poza obszarem objętym LSR, koszty poniesione poza tym obszarem nie są kosztami kwalifikowalnymi małych projektów.

6. Refundacji podlega nie więcej niż 70% kosztów kwalifikowalnych małych projektów poniesionych przez beneficjenta.

7. Pomoc na małe projekty przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, zwanego dalej „Programem”, wynosi 100 tys. złotych na jednego beneficjenta, przy czym wysokość pomocy przyznanej na realizację jednego małego projektu nie może być wyższa niż 25 tys. złotych.

8. Przy ustalaniu limitu, o którym mowa w ust. 7, uwzględnia się sumę kwot pomocy wypłaconej na zrealizowane małe projekty i kwot pomocy przyznanej na małe projekty, których realizacja nie została jeszcze zakończona.

§ 5. 1. Postępowanie w sprawie przyznania pomocy prowadzi właściwy organ samorządu województwa.

2. Załatwianie spraw związanych z przyznawaniem pomocy, w tym dokonywanie czynności w ramach postępowania w sprawie przyznania pomocy, z wyłączeniem spraw, o których mowa w § 17 ust. 1, może być dokonywane przez upoważnionych przez właściwy organ samorządu województwa pracowników urzędu marszałkowskiego albo wojewódzką samorządową jednostkę organizacyjną, zwaną dalej „samorządową jednostką”.

3. W przypadku udzielenia upoważnienia, o którym mowa w ust. 2, samorządowej jednostce, właściwy organ samorządu województwa podaje informację o udzieleniu takiego upoważnienia na stronie internetowej urzędu marszałkowskiego.

§ 6. 1. Właściwy organ samorządu województwa właściwego ze względu na siedzibę LGD, na jej wniosek, podaje do publicznej wiadomości, na stronie internetowej urzędu marszałkowskiego lub samorządowej jednostki, na tablicy ogłoszeń urzędu marszałkowskiego lub samorządowej jednostki oraz w prasie o zasięgu obejmującym obszar realizacji LSR, informację o możliwości składania, za pośrednictwem danej LGD, wniosków o przyznanie pomocy na małe projekty.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, jest zamieszczana także przez:

- 1) LGD na jej stronie internetowej oraz w jej siedzibie na tablicy ogłoszeń;
- 2) właściwy organ samorządu województwa właściwego ze względu na obszar realizacji LSR na stronie internetowej urzędu marszałkowskiego lub samorządowej jednostki oraz na tablicy ogłoszeń urzędu marszałkowskiego lub samorządowej jednostki – w przypadku LGD realizującej LSR na obszarze więcej niż jednego województwa.

3. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:

- 1) wskazanie terminu składania wniosków o przyznanie pomocy na małe projekty:
 - a) nie krótszego niż 14 dni i nie dłuższego niż 30 dni,
 - b) rozpoczynającego bieg nie wcześniej niż po upływie 14 dni od dnia podania do publicznej wiadomości tej informacji;
- 2) wskazanie miejsca składania wniosków o przyznanie pomocy na małe projekty;
- 3) wzór formularza wniosku o przyznanie pomocy na małe projekty;
- 4) kryteria wyboru małych projektów przez LGD, określone w LSR;
- 5) wykaz dokumentów niezbędnych do wyboru małych projektów przez LGD;
- 6) limit dostępnych środków.

§ 7. 1. Wniosek o przyznanie pomocy na małe projekty składa się bezpośrednio w miejscu, o którym mowa w § 6 ust. 3 pkt 2.

2. Złożenie wniosku o przyznanie pomocy na małe projekty potwierdza się na jego kopii. Potwierdzenie zawiera datę złożenia wniosku oraz jest opatrzone pieczęcią LGD i podpisane przez osobę przyjmującą wniosek.

§ 8. 1. Wniosek o przyznanie pomocy na małe projekty zawiera w szczególności:

- 1) numer identyfikacyjny, o którym mowa w przepisach o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, nadany wnioskodawcy;
- 2) imię, nazwisko, miejsce zameldowania na pobyt stały i adres albo nazwę, siedzibę i adres wnioskodawcy;
- 3) opis planowanego małego projektu, w tym określenie miejsca jego realizacji, celów i zakresu;

- 4) plan finansowy małego projektu;
- 5) zestawienie rzeczowo – finansowe małego projektu;
- 6) oświadczenia lub zobowiązania wnioskodawcy dotyczące pomocy;
- 7) informacje o dołączanych do wniosku załącznikach.

2. Do wniosku o przyznanie pomocy na małe projekty dołącza się dokumenty, o których mowa w § 6 ust. 3 pkt 5, oraz dokumenty niezbędne do przyznania pomocy, których wykaz zawiera formularz wniosku o przyznanie pomocy.

3. Wnioskodawca informuje LGD i właściwy organ samorządu województwa, w formie pisemnej, o wszelkich zmianach w zakresie danych objętych wnioskiem o przyznanie pomocy na małe projekty, niezwłocznie po zaistnieniu tych zmian.

§ 9. 1. LGD dokonuje wyboru małych projektów zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia nr 1698/2005 spośród małych projektów, które są zgodne z LSR:

- 1) na podstawie kryteriów wyboru małych projektów;
- 2) do wysokości limitu, o którym mowa w § 6 ust. 3 pkt 6;
- 3) w terminie 30 dni od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy na małe projekty.

2. W roku, w którym po raz ostatni zostanie podana do publicznej wiadomości informacja o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy na małe projekty, LGD wybiera małe projekty do wysokości 120% limitu, o którym mowa w § 6 ust. 3 pkt 6.

3. LGD sporządza listy:

- 1) wybranych małych projektów, ustalając ich kolejność według liczby uzyskanych punktów w ramach oceny spełniania kryteriów wyboru małych projektów,
- 2) niewybranych małych projektów
- zawierające dane umożliwiające identyfikację małego projektu.

4. LGD przekazuje właściwemu organowi samorządu województwa listy, o których mowa w ust. 3, oraz uchwały właściwego organu LGD w sprawie wyboru małych projektów wraz ze złożonymi wnioskami o przyznanie pomocy na małe projekty, w terminie 14 dni od dnia dokonania tego wyboru.

§ 10. LGD informuje na piśmie wnioskodawcę o:

- 1) zgodności małego projektu z LSR albo jego niezgodności z LSR – wskazując

- przyczyny niezgodności,
- 2) o wybraniu małego projektu albo jego niewybraniu – wskazując przyczyny niewybrania,
 - 3) liczbie uzyskanych punktów w ramach oceny małych projektów pod względem spełniania kryteriów wyboru małych projektów lub miejscu na liście wybranych małych projektów
- w terminie 14 dni od dnia dokonania wyboru małych projektów.

§ 11. 1. Jeżeli wniosek o przyznanie pomocy na małe projekty nie został złożony w terminie, we wniosku nie wskazano adresu wnioskodawcy i nie ma możliwości ustalenia tego adresu na podstawie posiadanych danych lub wniosek dotyczy małego projektu, który nie został wybrany przez LGD, właściwy organ samorządu województwa pozostawia wniosek bez rozpatrzenia.

2. Jeżeli wniosek o przyznanie pomocy na małe projekty zawiera inne niż określone w ust. 1 nieprawidłowości lub braki, właściwy organ samorządu województwa wzywa LGD, w formie pisemnej, do ich usunięcia w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

3. Jeżeli wnioskodawca, pomimo wezwania do usunięcia nieprawidłowości lub braków, o których mowa w ust. 2:

- 1) nie usunął w terminie żadnych nieprawidłowości lub braków, właściwy organ samorządu województwa nie przyznaje pomocy, o czym informuje wnioskodawcę, w formie pisemnej, podając przyczyny nieprzyznania pomocy;
- 2) usunął w terminie nie wszystkie nieprawidłowości lub braki, właściwy organ samorządu województwa wzywa wnioskodawcę, w formie pisemnej, do usunięcia pozostałych nieprawidłowości lub braków w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

4. Jeżeli wnioskodawca, pomimo wezwania do usunięcia pozostałych nieprawidłowości lub braków, nie usunął ich w terminie, pomocy nie przyznaje się, o czym właściwy organ samorządu województwa informuje wnioskodawcę, w formie pisemnej, podając przyczyny nieprzyznania pomocy.

5. Przepisów ust. 2 i ust. 3 pkt 2 nie stosuje się, jeżeli zachodzą niebudzące wątpliwości przesłanki nieprzyznania pomocy.

6. Złożony wniosek o przyznanie pomocy na małe projekty nie może być zmieniany przez wnioskodawcę w zakresie planu finansowego lub zestawienia rzeczowo – finansowego, chyba że zmiany te wynikają z wezwań.

§ 12. 1. Pomoc na małe projekty przysługuje według kolejności na liście, o której mowa w § 9 ust. 3 pkt 1.

2. Wniosek o przyznanie pomocy na małe projekty rozpatruje się w terminie 3 miesięcy od dnia przekazania tego wniosku przez LGD właściwemu organowi samorządu województwa.

3. W przypadku nierozpatrzenia wniosku w terminie, o którym mowa w ust. 2, właściwy organ samorządu województwa zawiadamia wnioskodawcę o przyczynach zwłoki, wskazując nowy termin rozpatrzenia wniosku, nie dłuższy jednak niż 3 miesiące.

§ 13. 1. W przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku o przyznanie pomocy na małe projekty właściwy organ samorządu województwa wyznacza niezwłocznie wnioskodawcy, w formie pisemnej, termin zawarcia umowy, na podstawie której jest przyznawana pomoc na małe projekty, nie dłuższy niż 14 dni od dnia otrzymania wezwania.

2. W przypadku gdy wnioskodawca nie stawił się w wyznaczonym terminie w celu zawarcia umowy, na podstawie której jest przyznawana pomoc na małe projekty, albo odmówił jej podpisania, pomocy na małe projekty nie przyznaje się, chyba że wnioskodawca zawarł umowę w innym terminie:

- 1) uzgodnionym z właściwym organem samorządu województwa przed upływem terminu wyznaczonego w wezwaniu, o którym mowa w ust. 1, albo
- 2) wyznaczonym przez właściwy organ samorządu województwa, nie dłuższym niż 21 dni od dnia oznaczonego w wezwaniu, o którym mowa w ust. 1.

3. W przypadku nieprzyznania pomocy na małe projekty na podstawie ust. 2, właściwy organ samorządu województwa informuje o tym wnioskodawcę, w formie pisemnej, podając przyczyny nieprzyznania pomocy.

§ 14. 1. W razie uchybienia terminu wykonania przez wnioskodawcę określonych czynności w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy na małe

projekty, właściwy organ samorządu województwa, na prośbę wnioskodawcy, przywraca termin wykonania tych czynności, jeżeli wnioskodawca:

- 1) wniósł prośbę w terminie 14 dni od dnia ustania przyczyny uchybienia;
- 2) jednocześnie z wniesieniem prośby dopełnił czynności, dla której określony był termin;
- 3) uprawdopodobnił, że uchybienie nastąpiło bez jego winy.

2. Przywrócenie terminu do złożenia prośby, o której mowa w ust. 1, jest niedopuszczalne.

§ 15. 1. Wezwanie wnioskodawcy do wykonania określonych czynności w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy na małe projekty wstrzymuje bieg terminu rozpatrywania wniosku o przyznanie pomocy na małe projekty do czasu wykonania przez wnioskodawcę tych czynności.

2. Jeżeli w trakcie rozpatrywania wniosku o przyznanie pomocy na małe projekty niezbędne jest uzyskanie dodatkowych wyjaśnień lub opinii innego podmiotu lub zajdą nowe okoliczności budzące wątpliwości co do możliwości przyznania pomocy, termin rozpatrywania wniosku o jej przyznanie wydłuża się o czas niezbędny do uzyskania tych wyjaśnień lub opinii, także w związku z zajęciem nowych okoliczności, o czym właściwy organ samorządu województwa informuje na piśmie wnioskodawcę.

§ 16. 1. W razie śmierci wnioskodawcy, rozwiązania osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, przekształcenia wnioskodawcy lub innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistnieje następstwo prawne, albo w razie zbycia całości albo części przedsiębiorstwa wnioskodawcy w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy na małe projekty, następca prawny wnioskodawcy albo nabywca przedsiębiorstwa albo jego części nie może wstąpić do toczącego się postępowanie na miejsce wnioskodawcy.

2. Wniosek o przyznanie pomocy na małe projekty złożony przez wnioskodawcę, o którym mowa w ust. 1, właściwy organ samorządu województwa pozostawia bez rozpatrzenia z chwilą uprawdopodobnienia zdarzenia określonego w ust. 1.

§ 17. 1. Umowę, na podstawie której jest przyznawana pomoc na małe projekty, zawiera się na formularzu opracowanym przez samorząd województwa, zatwierdzonym przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi i udostępnionym na stronie internetowej urzędu marszałkowskiego albo samorządowej jednostki.

2. Poza postanowieniami określonymi w art. 23 ustawy umowa, na podstawie której jest przyznawana pomoc na małe projekty, może zawierać inne postanowienia dotyczące realizacji małego projektu, w szczególności zobowiązania beneficjenta dotyczące:

- 1) osiągnięcia celu małego projektu, a w przypadku małego projektu dotyczącego inwestycji również jego zachowania przez okres 5 lat od dnia dokonania płatności ostatecznej;
- 2) niefinansowania realizacji małego projektu z udziałem innych środków publicznych, z wyłączeniem przypadku współfinansowania:
 - a) z Funduszu Kościelnego lub
 - b) ze środków własnych jednostek samorządu terytorialnego, zgodnie z ustawą z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych;
- 3) ograniczeń lub warunków w zakresie:
 - a) przenoszenia własności lub posiadania rzeczy nabytych w ramach realizacji małego projektu lub sposobu ich wykorzystywania,
 - b) sposobu lub miejsca prowadzenia działalności związanej z przyznaną pomocą- do dnia, w którym upłynie 5 lat od dnia dokonania płatności ostatecznej;
- 4) umożliwienia przeprowadzania kontroli związanych z przyznaną pomocą do dnia, w którym upłynie 5 lat od dnia dokonania płatności ostatecznej;
- 5) przechowywania dokumentów związanych z przyznaną pomocą do dnia, w którym upłynie 5 lat od dnia dokonania płatności ostatecznej;
- 6) informowania właściwego organu samorządu województwa o okolicznościach mogących mieć wpływ na wykonanie umowy do dnia, w którym upłynie 5 lat od dnia dokonania płatności ostatecznej.

3. Umowa, na podstawie której jest przyznawana pomoc na małe projekty, zawiera również postanowienia dotyczące:

- 1) warunków i sposobu pozyskiwania przez właściwy organ samorządu województwa od beneficjenta danych, o których mowa w art. 7 ust. 3 pkt 1 ustawy;

2) dokonywania zmian w umowie, z uwzględnieniem, że zmiana umowy, na podstawie której jest przyznawana pomoc na małe projekty, w zakresie zobowiązań beneficjenta określonych w ust. 2:

a) pkt 1 i 2, jest nieważna,

b) pkt 3, może być dokonana w przypadku zaistnienia wyjątkowych okoliczności.

§ 18. 1. Zabezpieczeniem należytego wykonania przez beneficjenta zobowiązań określonych w umowie, na podstawie której jest przyznawana pomoc na małe projekty, jest weksel niezupełny (in blanco) wraz z deklaracją wekslową sporządzoną na formularzu udostępnionym przez właściwy organ samorządu województwa.

2. Weksel wraz z deklaracją wekslową beneficjent podpisuje w obecności upoważnionego pracownika urzędu marszałkowskiego albo samorządowej jednostki.

3. Weksel wraz z deklaracją wekslową składa się w urzędzie marszałkowskim albo samorządowej jednostce w dniu zawarcia umowy, na podstawie której jest przyznawana pomoc na małe projekty.

4. Beneficjent będący osobą fizyczną dołącza do umowy, na podstawie której jest przyznawana pomoc na małe projekty, oświadczenie:

1) małżonka o wyrażeniu zgody na zawarcie umowy albo o niepozostawaniu w związku małżeńskim, albo o ustanowionej rozdzielności majątkowej;

2) współwłaściciela albo współwłaścicieli przedsiębiorstwa, a w przypadku gdy współwłaścicielem albo współwłaścicielami są osoby fizyczne – również ich małżonków – o wyrażeniu zgody na zawarcie umowy albo o niepozostawaniu w związku małżeńskim, albo o ustanowionej rozdzielności majątkowej.

§ 19. 1. Środki finansowe z tytułu pomocy na małe projekty wypłaca się na warunkach określonych w umowie, na podstawie której jest przyznawana pomoc na małe projekty, z tym że środki te mogą być wypłacone, jeżeli beneficjent:

1) zrealizował mały projekt lub jego etap, w tym poniósł związane z tym koszty, zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu i w umowie oraz określonymi w innych przepisach odrębnych, których regulacje dotyczą inwestycji objętych małym projektem;

2) zrealizował lub realizuje zobowiązania określone w umowie;

3) udokumentował zrealizowanie małego projektu lub jego etapu, w tym poniesienie kosztów kwalifikowalnych z tym związanych.

2. W przypadku gdy beneficjent nie spełnił któregokolwiek z warunków, o których mowa w ust. 1, środki finansowe z tytułu pomocy na małe projekty mogą być wypłacone w części dotyczącej małego projektu lub jego etapu, która została zrealizowana zgodnie z tymi warunkami, oraz jeżeli cel małego projektu został osiągnięty lub może zostać osiągnięty do dnia złożenia wniosku o płatność ostateczną.

§ 20. 1. Środki finansowe z tytułu pomocy na małe projekty są wypłacane w trybie określonym w umowie, na podstawie której jest przyznawana pomoc na małe projekty, z tym że są one wypłacane na wniosek o płatność.

2. Wniosek o płatność składa się bezpośrednio w miejscu wskazanym przez właściwy organ samorządu województwa.

3. Do wniosku o płatność dołącza się dokumenty niezbędne do wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy, których wykaz zawiera formularz wniosku o płatność.

4. Informację o miejscu składania wniosków o płatność właściwy organ samorządu województwa podaje do publicznej wiadomości na stronie internetowej urzędu marszałkowskiego albo samorządowej jednostki.

5. Do wniosku o płatność stosuje się odpowiednio przepis § 7 ust. 2.

§ 21. 1. Jeżeli wniosek o płatność jest wypełniony nieprawidłowo lub zawiera braki, właściwy organ samorządu województwa wzywa beneficjenta, w formie pisemnej, do ich usunięcia w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

2. Jeżeli beneficjent, pomimo wezwania nie usunął nieprawidłowości lub braków w wyznaczonym terminie, właściwy organ samorządu województwa wzywa beneficjenta, w formie pisemnej, do usunięcia pozostałych nieprawidłowości lub braków w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

3. Jeżeli beneficjent, pomimo wezwania do usunięcia pozostałych nieprawidłowości lub braków, nie usunął ich w terminie, właściwy organ samorządu województwa rozpatruje wniosek o płatność w zakresie, w jakim został wypełniony, oraz na podstawie dołączonych do niego dokumentów.

4. W trakcie rozpatrywania wniosku o płatność, właściwy organ samorządu województwa może wezwać beneficjenta, w formie pisemnej, do wyjaśnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy lub przedstawienia dowodów na potwierdzenie tych faktów w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

§ 22. 1. Wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy na małe projekty dokonuje się niezwłocznie po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o płatność, lecz nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia tego wniosku.

2. Do trybu rozpatrywania wniosku o płatność stosuje się odpowiednio przepisy § 14 i 15.

§ 23. 1. W razie śmierci, rozwiązania albo przekształcenia beneficjenta, następcy prawnemu beneficjenta może być przyznana pomoc na mały projekt, który realizował beneficjent, jeżeli:

- 1) są spełnione warunki określone w art. 25 ust. 2 ustawy;
- 2) na następcę prawnego beneficjenta przeszły jego prawa nabyte w związku z realizacją małego projektu oraz inne prawa niezbędne do zrealizowania tego projektu.

2. Wniosek następcy prawnego beneficjenta o przyznanie pomocy na małe projekty, zwany dalej „wnioskiem następcy”, składa się w urzędzie marszałkowskim albo w samorządowej jednostce, w terminie 2 miesięcy od dnia zaistnienia zdarzenia określonego w ust. 1.

3. Do wniosku następcy dołącza się dokument potwierdzający fakt zaistnienia następstwa prawnego.

4. Jeżeli nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku, spadkobierca dołącza do wniosku następcy zaświadczenie sądu o zarejestrowaniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku albo kopię wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez:

- 1) sąd albo
- 2) notariusza albo upoważnionego pracownika urzędu marszałkowskiego, wraz z potwierdzeniem nadania tego wniosku w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego albo kopią tego potwierdzenia poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika urzędu marszałkowskiego.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, spadkobierca przekazuje właściwemu organowi samorządu województwa prawomocne postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

6. Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku wynika, że uprawnionych do nabycia spadku jest więcej niż jeden spadkobierca, spadkobierca, który złożył wniosek następcy, dołącza do tego wniosku oświadczenia pozostałych spadkobierców, że wyrażają zgodę na przyznanie mu pomocy.

7. W przypadku złożenia wniosku następcy po upływie terminu, o którym mowa w ust. 2, właściwy organ samorządu województwa nie przyznaje pomocy, o czym informuje wnioskodawcę, w formie pisemnej, podając przyczyny nieprzyznania pomocy.

8. Wniosek następcy rozpatruje się w terminie 3 miesięcy od dnia jego złożenia.

9. W przypadku nierozpatrzenia wniosku następcy w terminie, o którym mowa w ust. 8, właściwy organ samorządu województwa zawiadamia wnioskodawcę o przyczynach zwłoki, wskazując nowy termin rozpatrzenia wniosku, nie dłuższy jednak niż 2 miesiące.

10. Do wniosku następcy i trybu jego rozpatrywania stosuje się odpowiednio przepisy § 8 ust. 1 pkt 1 – 3, 6 i 7 oraz ust. 2 i 3, § 11 oraz § 13 – 15.

§ 24. 1. W razie nabycia przedsiębiorstwa albo jego części objętych realizacją małego projektu, pomoc może być przyznana nabywcy po uprzednim zgłoszeniu właściwemu organowi samorządu województwa przez beneficjenta zamiaru zbycia przedsiębiorstwa albo jego części, jeżeli są spełnione warunki określone w art. 25 ust. 2 ustawy.

2. Właściwy organ samorządu województwa, w związku ze zgłoszeniem, o którym mowa w ust. 1, ustala, czy względy ekonomiczne oraz osiągnięcie i zachowanie celów działania, o którym mowa w § 1, uzasadniają zbycie przedsiębiorstwa albo jego części w celu kontynuacji małego projektu oraz informuje beneficjenta o warunkach ubiegania się o przyznanie pomocy przez nabywcę, w tym o okolicznościach faktycznych lub prawnych wykluczających przyznanie pomocy.

3. Dokonując ustaleń, o których mowa w ust. 2, właściwy organ samorządu województwa może żądać od beneficjenta przedłożenia stosownych dokumentów lub złożenia wyjaśnień.

4. Wniosek nabywcy o przyznanie pomocy, zwany dalej „wnioskiem nabywcy”, składa się do właściwego organu samorządu województwa, w terminie 2 miesięcy od dnia nabycia przedsiębiorstwa albo jego części objętych realizacją małego projektu.

5. Do wniosku nabywcy dołącza się dokument potwierdzający nabycie przedsiębiorstwa albo jego części objętych realizacją małego projektu.

6. W przypadku złożenia wniosku nabywcy po upływie terminu, o którym mowa w ust. 4, właściwy organ samorządu województwa nie przyznaje pomocy, o czym informuje wnioskodawcę, w formie pisemnej, podając przyczyny nieprzyznania pomocy.

7. Wniosek nabywcy rozpatruje się w terminie 3 miesięcy od dnia jego złożenia.

8. W przypadku nierozpatrzenia wniosku nabywcy w terminie, o którym mowa w ust. 7, właściwy organ samorządu województwa zawiadamia wnioskodawcę, w formie pisemnej, o przyczynach zwłoki, wskazując nowy termin rozpatrzenia wniosku, nie dłuższy jednak niż 2 miesiące.

9. Do wniosku nabywcy i trybu jego rozpatrywania stosuje się odpowiednio przepisy § 8 ust. 1 pkt 1 – 3, 6 i 7 oraz ust. 2 i 3, § 11 oraz § 13 – 15.

§ 25. 1. Wysokość pomocy na małe projekty przyznanej następcy prawnemu beneficjenta albo nabywcy przedsiębiorstwa beneficjenta albo części tego przedsiębiorstwa objętych realizacją małego projektu, nie może przekraczać kwoty pomocy, która nie została wypłacona temu beneficjentowi.

2. Umowa zawarta z następcą prawnym beneficjenta albo nabywcą przedsiębiorstwa beneficjenta albo części tego przedsiębiorstwa objętych realizacją małego projektu, określa warunki kontynuacji realizacji małego projektu.

3. Do umowy, o której mowa w ust. 2, w tym do warunków kontynuacji realizacji małego projektu, stosuje się przepisy § 2 i 3 oraz § 17 – 19.

§ 26. 1. W przypadkach określonych w § 23 i 24 pomoc na małe projekty przyznaje się następcy prawnemu beneficjenta albo nabywcy przedsiębiorstwa

beneficjenta albo części tego przedsiębiorstwa objętych realizacją małego projektu, do wysokości limitu, o którym mowa w § 4 ust. 7.

2. Jeżeli suma kwot pomocy wypłaconej w ramach małych projektów zrealizowanych przez beneficjenta i jego następcę prawnego albo nabywcę przedsiębiorstwa beneficjenta albo części tego przedsiębiorstwa objętych realizacją małego projektu i kwot pomocy przyznanej w ramach małych projektów, których realizacja nie została zakończona przez beneficjenta i jego następcę prawnego albo nabywcę przedsiębiorstwa beneficjenta albo części tego przedsiębiorstwa objętych realizacją małego projektu, przekracza limit, o którym mowa w § 4 ust. 7, następcą prawnym beneficjenta albo nabywcą przedsiębiorstwa beneficjenta albo części tego przedsiębiorstwa objętych realizacją małego projektu, nie zwraca pomocy wypłaconej przed dniem zaistnienia następstwa prawnego albo nabycia przedsiębiorstwa beneficjenta albo części tego przedsiębiorstwa objętych realizacją małego projektu, jeżeli ten następca albo nabywca realizuje zobowiązania beneficjenta.

§ 27. 1. Obliczania i oznaczania terminów związanych z wykonywaniem czynności w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy na małe projekty i wypłaty środków finansowych z tytułu tej pomocy dokonuje się zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego dotyczącymi terminów.

2. Jeżeli przepisy rozporządzenia nie stanowią inaczej, termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem nadano pismo w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego albo złożono w polskim urzędzie konsularnym.

§ 28. 1. Właściwy organ samorządu województwa po upływie każdego kwartału informuje LGD o zawartych umowach, na podstawie których jest przyznawana pomoc na małe projekty, oraz o wysokości środków wypłaconych z tytułu tej pomocy.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, właściwy organ samorządu województwa przekazuje LGD, na jej wniosek, również przed podaniem do publicznej wiadomości informacji, o której mowa w § 6 ust. 1.

§ 29. 1. Innymi, niż wymienione w przepisach rozporządzenia nr 1974/2006, kategoriami siły wyższej lub wyjątkowymi okolicznościami, w przypadku wystąpienia

których nie jest wymagany zwrot całości lub części pomocy przyznanej na małe projekty, są:

- 1) wyłączenie części nieruchomości związanej z małym projektem, jeżeli takiego wyłączenia nie można było przewidzieć w dniu zawarcia umowy, na podstawie której jest przyznawana pomoc na małe projekty;
- 2) katastrofa naturalna powodująca trwałe uszkodzenie nieruchomości lub obiektów będących przedmiotem małego projektu;
- 3) wypadek lub awaria skutkujące zniszczeniem budynków, budowli lub innego mienia w stopniu uniemożliwiającym ich dalsze używanie zgodnie z założonym celem małego projektu;
- 4) kradzież mienia będącego przedmiotem małego projektu, z wyłączeniem kradzieży, która nastąpiła na skutek niezachowania należytej staranności przez beneficjenta;
- 5) przeniesienie przez beneficjenta, za zgodą właściwego organu samorządu województwa, w okresie 5 lat od dnia dokonania płatności ostatecznej, własności lub posiadania przedsiębiorstwa albo jego części objętych realizacją inwestycji w ramach małego projektu lub przeniesienie własności lub posiadania nabytych dóbr objętych małym projektem na rzecz podmiotu, który spełnia warunki przyznania i wypłaty pomocy oraz przejmie zobowiązania dotychczasowego beneficjenta;
- 6) zmiana, w całości albo w części, za zgodą właściwego organu samorządu województwa, w okresie 5 lat od dnia dokonania płatności ostatecznej, przeznaczenia dóbr nabytych przez beneficjenta, wyremontowanych lub wybudowanych budynków lub budowli, jeżeli nowy sposób ich wykorzystania nie naruszy celów i zakresu działania, o którym mowa w § 1.

2. Sposób postępowania beneficjenta i samorządu województwa w razie wystąpienia okoliczności siły wyższej lub wyjątkowych okoliczności, w przypadku wystąpienia których nie jest wymagany zwrot pomocy, określa umowa, na podstawie której jest przyznawana pomoc na małe projekty.

§ 30. Poza okolicznościami siły wyższej i wyjątkowymi okolicznościami, o których mowa w przepisach rozporządzenia nr 1974/2006 oraz w § 29 ust. 1, beneficjent nie jest zobowiązany do zwrotu pomocy w części dotyczącej małego

projektu, która została zrealizowana zgodnie z warunkami, o których mowa w § 19 ust. 1, jeżeli cel małego projektu został osiągnięty i zachowany.

§ 31. 1. Pomoc na operacje, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy, jest przyznawana podmiotom:

- 1) które spełniają warunki przyznania pomocy finansowej w ramach działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 17, 18 i 20 ustawy;
- 2) mającym miejsce zamieszkania albo siedzibę na obszarze objętym LSR lub realizującym operacje na obszarze objętym LSR.

2. W przypadku operacji, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy, które spełniają warunki przyznania pomocy finansowej w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 17 ustawy, pomoc może być przyznana również tym podmiotom, które ze względu na miejsce zamieszkania w mieście położonym na obszarze gminy miejsko – wiejskiej liczącym powyżej 5 tys. mieszkańców nie spełniają warunków, o których mowa w ust. 1 pkt 1. Pomoc nie może być jednak przyznana podmiotom, które mają miejsce zamieszkania w mieście liczącym powyżej 20 tys. mieszkańców.

§ 32. Pomoc na operacje, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy, które spełniają warunki przyznania pomocy finansowej w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1:

- 1) pkt 17 ustawy, przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu wynosi maksymalnie 100 tys. złotych na jednego beneficjenta;
- 2) pkt 18 ustawy, przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu wynosi na jednego beneficjenta maksymalnie 300 tys. złotych, z tym że:
 - a) na realizację jednej operacji pomoc nie może przekroczyć:
 - 100 tys. złotych – jeżeli ekonomiczny plan operacji przewiduje utworzenie od 1 do 2 miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne i jest to uzasadnione zakresem rzeczowym operacji,
 - 200 tys. złotych – jeżeli ekonomiczny plan operacji przewiduje utworzenie więcej niż 2 i mniej niż 5 miejsc pracy w przeliczeniu na

- pełne etaty średnioroczne i jest to uzasadnione zakresem rzeczowym operacji,
- 300 tys. złotych – jeżeli ekonomiczny plan operacji przewiduje utworzenie co najmniej 5 miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne i jest to uzasadnione zakresem rzeczowym operacji,
- b) w przypadku gdy operacja dotyczy wyłącznie działalności związanej z przetwórstwem lub obrotem produktami rolnymi objętymi załącznikiem nr 1 do Traktatu Wspólnot Europejskich lub jadalnymi produktami leśnymi, wymienionej w wykazach działalności, do których może być przyznana pomoc i określonych w przepisach w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Zwiększenie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej” objętego Programem, pomoc jest przyznawana i wypłacana do wysokości 100 tys. złotych – jeżeli ekonomiczny plan operacji przewiduje utworzenie co najmniej jednego miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne i jest to uzasadnione zakresem rzeczowym operacji
- przy czym w przypadku gdy pomoc jest przyznawana i wypłacana na podstawie lit. a tiret trzecie i lit. b w okresie realizacji Programu, suma przyznanej pomocy nie może przekroczyć 300 tys. złotych;
- 3) pkt 20 ustawy, przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu wynosi maksymalnie 500 tys. złotych na operacje realizowane w jednej miejscowości.

§ 33. 1. Właściwy podmiot wdrażający po upływie każdego kwartału informuje LGD o zawartych umowach, na podstawie których jest przyznawana pomoc, oraz o wysokości środków wypłaconych z tytułu tej pomocy.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, właściwy podmiot wdrażający przekazuje LGD, na jej wniosek, również przed podaniem do publicznej wiadomości informacji o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy.

§ 34. W zakresie nieuregulowanym w rozporządzeniu, do przyznawania i wypłaty pomocy na operacje, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy, stosuje się przepisy wydane na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy, określające

szczegółowe warunki i tryb przyznawania pomocy finansowej w ramach odpowiednich działań, z tym że:

- 1) właściwy organ samorządu województwa właściwego ze względu na siedzibę LGD wybranej do realizacji LSR, na jej wniosek, podaje do publicznej wiadomości, na stronie internetowej urzędu marszałkowskiego lub samorządowej jednostki, na tablicy ogłoszeń urzędu marszałkowskiego lub samorządowej jednostki oraz w prasie o zasięgu obejmującym obszar realizacji LSR, informację o możliwości składania, za pośrednictwem danej LGD, wniosków o przyznanie pomocy; przepisy § 6 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio;
- 2) wnioski o przyznanie pomocy składa się do właściwego podmiotu wdrażającego za pośrednictwem LGD wdrażającej LSR, w ramach której ma być realizowana operacja; przepisy § 7 i § 8 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio;
- 3) LGD:
 - a) dokonuje wyboru operacji w trybie określonym w § 9 ust. 1 – 3,
 - b) przekazuje właściwemu podmiotowi wdrażającemu listy wybranych i niewybranych operacji oraz uchwały właściwego organu LGD w sprawie wyboru operacji wraz ze złożonymi wnioskami o przyznanie pomocy, w terminie 14 dni od dnia dokonania wyboru operacji,
 - c) przekazuje wnioskodawcom informacje określone w § 10, a wnioskodawcom, których operacje nie zostały wybrane – również informację o możliwości złożenia wniosku o przyznanie pomocy bezpośrednio do podmiotu wdrażającego;
- 4) pomoc przysługuje według kolejności na liście operacji wybranych przez LGD;
- 5) w przypadku operacji, które spełniają warunki przyznania pomocy finansowej w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 20 ustawy:
 - a) właściwy organ samorządu województwa rozpatrując wniosek o przyznanie pomocy, nie przyznaje punktów planowanej operacji,
 - b) pomoc może być przyznana na więcej niż 3 operacje w gminie,
 - c) po rozpatrzeniu wniosków o przyznanie pomocy właściwy organ samorządu województwa sporządza i zatwierdza listę operacji wybranych przez LGD, które spełniają warunki przyznania pomocy, a umowy są zawierane w kolejności wynikającej z tej listy.

§ 35. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

/-/ M. Sawicki

Zakres realizacji małych projektów:

- 1) podnoszenie świadomości społeczności lokalnej, w tym przez organizację szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym dla podmiotów z obszaru objętego LSR, innych niż realizowane w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 marca 2007r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- 2) podnoszenie jakości życia społeczności lokalnej na obszarze objętym LSR, w tym przez:
 - a) udostępnianie urządzeń i sprzętu komputerowego, w tym urządzeń i sprzętu umożliwiającego dostęp do Internetu,
 - b) organizację imprez kulturalnych, rekreacyjnych lub sportowych;
- 3) rozwijanie aktywności społeczności lokalnej, w tym przez:
 - a) promocję lokalnej twórczości kulturalnej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa, w tym kulturowego, historycznego lub przyrodniczego,
 - b) kultywowanie miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów,
 - c) kultywowanie języka regionalnego i gwary,
 - d) kultywowanie tradycyjnych zawodów i rzemiosła;
- 4) rozwijanie turystyki lub rekreacji na obszarze objętym LSR, w tym przez:
 - a) utworzenie lub zmodernizowanie bazy informacji turystycznej oraz stron internetowych, przygotowanie i wydanie folderów oraz innych publikacji informacyjnych dotyczących obszaru objętego LSR,
 - b) budowę, odbudowę lub oznakowanie małej infrastruktury turystycznej, w szczególności punktów widokowych, miejsc wypoczynkowych lub biwakowych, tras narciarstwa biegowego lub zjazdowego, szlaków wodnych, szlaków rowerowych, szlaków konnych, ścieżek spacerowych lub dydaktycznych;

- 5) zachowanie, odtworzenie, zabezpieczenie lub oznakowanie cennego, lokalnego dziedzictwa krajobrazowego i przyrodniczego, w szczególności obszarów objętych poszczególnymi formami ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000;
- 6) zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego, w tym przez:
 - a) odbudowę albo odnowienie lub oznakowanie budowli lub obiektów małej architektury wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków,
 - b) odnowienie dachów lub elewacji zewnętrznych budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków,
 - c) remont lub wyposażenie muzeów,
 - d) remont lub wyposażenie świetlic wiejskich;
- 7) inicjowanie powstawania, przetwarzania lub wprowadzania na rynek produktów i usług opartych na lokalnych zasobach, tradycyjnych sektorach gospodarki lub lokalnym dziedzictwie, w tym kulturowym, historycznym lub przyrodniczym, albo podnoszenie jakości takich produktów;
- 8) wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, w tym rolniczej.

Koszty podlegające refundacji w ramach realizacji małych projektów

Kosztami podlegającymi refundacji w ramach realizacji małych projektów są koszty:

- 1) ogólne:
 - a) przygotowania dokumentacji technicznej małego projektu, obejmujące koszty: kosztorysów, projektów architektonicznych lub budowlanych, dokumentacji geologicznej lub hydrologicznej, wypisów lub wyrysów z katastru nieruchomości,
 - b) opłat za patenty lub licencje,
 - c) badań lub analiz,
 - d) sprawowania nadzoru autorskiego lub inwestorskiego;
- 2) robót budowlanych;
- 3) wynagrodzenia za świadczenie usług, w tym usług prawniczych lub księgowych;
- 4) podłączenia do Internetu;
- 5) opracowania, druku lub powielenia oraz dystrybucji materiałów informacyjnych lub szkoleniowych, w tym audiowizualnych, dotyczących małego projektu, zakupu lub wynajęcia powierzchni reklamowych, zakupu czasu antenowego oraz zamieszczenia materiałów prasowych w prasie;
- 6) najmu sal lub innych powierzchni lub dzierżawy gruntu;
- 7) zakupu materiałów lub przedmiotów, w tym materiału siewnego lub nasadzeniowego roślin wieloletnich;
- 8) zakupu, najmu lub dzierżawy oraz montażu maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia, sprzętu lub oprogramowania, z wyłączeniem środków transportu, przy czym koszt zakupu podlega refundacji jedynie w przypadku gdy koszt najmu albo dzierżawy przekraczały koszt zakupu;
- 9) organizacji i przeprowadzenia wydarzeń promocyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych lub sportowych;
- 10) wytyczenia lub oznakowania szlaków turystycznych, ścieżek dydaktycznych lub przyrodniczych, w tym pomników przyrody, obiektów małej infrastruktury

turystycznej, obiektów historycznych, przyrodniczych, kulturowych lub sakralnych;

- 11) utworzenia lub aktualizacji baz danych, w tym bazy informacji turystycznej;
- 12) tworzenia stron internetowych;
- 13) upominków lub nagród do łącznej wysokości 5% pozostałych kosztów podlegających refundacji w ramach realizacji małych projektów;
- 14) wynagrodzenia lub pobytu osób prowadzących szkolenia;
- 15) podróży lub wyżywienia uczestników szkoleń;
- 16) noclegu uczestników szkoleń – w przypadku szkoleń trwających co najmniej dwa dni;
- 17) tłumaczeń, jeżeli osoby prowadzące szkolenia nie posługują się językiem polskim.